

Τίτλος: Πώς η διαδραστική αφήγηση μιας ιστορίας μπορεί να αυξήσει την κατανόηση της ιστορίας σε παιδιά προσχολικής ηλικίας.

Ζυγοπούλου Στεργιανή

Mediterranean College-Σχολή Εκπαίδευσης

Αγγλική Γλώσσα και Φιλολογία-Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

- Σε αυτή την έρευνα εξετάζεται εάν ένας διαφορετικός τρόπος αφήγησης ενός παραμυθιού σε παιδιά προσχολικής ηλικίας (5-6 ετών) μπορεί να συμβάλλει στην κατανόηση της ιστορίας και των μηνυμάτων της πιο αποτελεσματικά σε σχέση με την παραδοσιακή αφήγηση.
- Στο πλαίσιο αυτό, η τεχνική της δραματοποίησης χρησιμοποιήθηκε για να εμπλέξει τους μαθητές στην διαδικασία της αφήγησης προκειμένου να διαπιστωθεί εάν αυτή η μέθοδος μπορεί να βοηθήσει τα παιδιά να κατανοήσουν την ιστορία καλύτερα.
- Ο τρόπος που χρησιμοποιήθηκε για να γίνει η ιστορία πιο διαδραστική είναι η τεχνική του ‘παιχνιδιού ρόλων’ (role play). Έτσι, η διάδραση πραγματοποιήθηκε μέσα από την δραματοποίηση μια σύντομης ιστορίας και οι μαθητές είχαν την δυνατότητα να αλληλεπιδράσουν ο ένας με τον άλλο και να εμπλακούν σε αυτήν πιο ενεργά.

Η σπουδαιότητα της αφήγησης ιστοριών σε παιδιά προσχολικής ηλικίας

- Ιστορικά, παγκοσμίως και σε όλους τους πολιτισμούς η αφήγηση ιστοριών έχει παίξει και εξακολουθεί να παίζει σημαντικό ρόλο στη ζωή των παιδιών (Skantz Åberg et al., 2013).
- Είναι μια τέχνη που συνδυάζει την ψυχαγωγία με την δημιουργικότητα (Tin et al., 2013: 1450) και βοηθά τα παιδιά αναπτύξουν ολοκληρωμένες προσωπικότητες.
- Αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της εκπαιδευτικής διαδικασίας και κυρίως της προσχολικής εκπαίδευσης.
- Τα παιδιά θα πρέπει να ακούνε να τους διαβάζουν ιστορίες δυνατά και να συμμετέχουν σε συζητήσεις για να αναπτυχθούν συναισθηματικά και πνευματικά (ΔΕΠΠΣ, 2003).
- Αναμφισβήτητα, οι ιστορίες αποτελούν χρήσιμο εργαλείο μάθησης και καλλιεργούν θετικά συναισθήματα στα παιδιά καθώς επίσης αναπτύσσουν τη δημιουργική και κριτική τους σκέψη (Ellis & Brewster, 1991).

- Μέσα από τις ιστορίες τα παιδιά ενθαρρύνονται να παράγουν τη γλώσσα πιο αυθόρμητα και επιπλέον να κατανοούν ιδέες και έννοιες πιο αποτελεσματικά.
- Επιπλέον, η αφήγηση ιστοριών σε παιδιά ενεργοποιεί την φαντασία τους και το ενδιαφέρον τους για το μάθημα.
- Συμβάλλει στην ανάπτυξη της γλώσσας και άλλων δεξιοτήτων.
- Έτσι, μέσα από τα παραμύθια τα παιδιά αποκτούν γνώσεις και ηθικές αξίες καθώς ταυτίζονται με τους χαρακτήρες.
- Επομένως, είναι αναγκαίο να συμμετέχουν όλα τα παιδιά σε μια αφήγηση με ένα καινοτόμο και ενδιαφέρον τρόπο προκειμένου να κατανοήσουν την ιστορία πιο αποτελεσματικά. Τέτοιοι καινοτόμοι τρόποι διδασκαλίας είναι η ψηφιακή αφήγηση με τη χρήση νέων τεχνολογικών μέσων καθώς και η διαδραστική αφήγηση μέσω δραματοποίησης.

Διαδραστική αφήγηση μέσω δραματοποίησης.

- Μέσα από την δραματοποίηση τα παιδιά αποκτούν πολλές κοινωνικές δεξιότητες όπως να συνεργάζονται με τους άλλους, να περιμένουν τη σειρά τους και να συμμορφώνονται με τις εκάστοτε κοινωνικές συνθήκες (Erbay and Doğru, 2010) .
- Τα παιδιά αποκτούν αυτές τις δεξιότητες με βιωματικό τρόπο με αποτέλεσμα η μάθηση να είναι πιο αποτελεσματική και μόνιμη.
- Επίσης, η δραματοποίηση είναι μια χρήσιμη τεχνική που μπορεί να εφαρμοστεί με παιδιά με ποικίλα μαθησιακά στυλ (learning styles) και διαφορετικά επίπεδα νοητικής ανάπτυξης.
- Με το να εμπλέκονται όλοι οι μαθητές στην διαδικασία της διαδραστικής αφήγησης μπορούν να κατανοήσουν την ιστορία με το δικό τους τρόπο και ρυθμό.
- Ακόμα και τα παιδιά με λιγότερη αυτοπεποίθηση μπορούν να εκφράσουν τα συναισθήματά τους μέσα από το παιχνίδι ρόλων πιο αυθόρμητα και να συνεργαστούν με τους συνομηλίκους (Wright et al., 2013).
- Οι εμπειρίες και οι γνώσεις των παιδιών από την καθημερινή τους ζωή μέσα από την διαδραστική αφήγηση ενεργοποιούνται και αξιοποιούνται προκειμένου η νέα γνώση να αποκτηθεί πιο αποτελεσματικά.

Η διαδραστική αφήγηση και ο ρόλος της στην κατανόηση της ιστορίας σε σχέση με την παραδοσιακή αφήγηση.

- Μέσα από την στατιστική ανάλυση αποδείχτηκε ότι υπάρχει μικρή διαφορά στην ικανότητα κατανόησης των παιδιών προσχολικής ηλικίας όταν εκτέθηκαν στις δύο μεθόδους αφήγησης.
- Παρ' όλα αυτά η διαδραστική αφήγηση όχι μόνο έδωσε τη δυνατότητα στα παιδιά να κατανοήσουν λίγο καλύτερα την ιστορία αλλά επίσης μπόρεσαν να αλληλεπιδράσουν και να χαρούν περισσότερο την όλη διαδικασία.
- Επίσης, τα παιδιά μπόρεσαν να καταλάβουν καλύτερα την ιστορία μέσα από την αλληλεπίδραση και κάνοντας συσχετίσεις ανάμεσα στην ιστορία και στην προϋπάρχουσα γνώση τους (Sa, 2013).

- Επομένως, μέσα από την δραματοποίηση γίνεται πιο εύκολα η ενεργοποίηση των νοηματικών σχημάτων (mental schemata) ώστε να κατακτηθεί η καινούργια γνώση πιο εύκολα.
- Ωστόσο, και η παραδοσιακή αφήγηση μπορεί να ωφελήσει τους μαθητές και αποτελεί σημαντικό παιδαγωγικό εργαλείο με την προϋπόθεση ότι ο εκπαιδευτικός αφηγείται μια ιστορία χρησιμοποιώντας την δραματική τέχνη και αλλάζει τον τόνο της φωνής του αναλόγως.
- Και τα δύο είδη αφήγησης μπορούν να επηρεάσουν θετικά την κατανόηση των μαθητών εφόσον η ιστορία είναι κατάλληλη για την ηλικία και τα ενδιαφέροντά τους προκειμένου να τραβήξει την προσοχή τους.

- Γενικά, οι διαδραστικές μεθόδους προσδίδουν ποικιλία στην τάξη και είναι πιο διασκεδαστικές καθώς τα παιδιά τις αντιμετωπίζουν σαν παιχνίδι.
- Όταν η σχολική τάξη μετατρέπεται σε ένα δημιουργικό περιβάλλον μάθησης τα οφέλη είναι πολλαπλά για τους μαθητές.
- Μέσα από την διαδραστική αφήγηση η έμφαση δίνεται σε όλη τη διαδικασία και όχι μόνο στο τελικό αποτέλεσμα. Έτσι, τα παιδιά καταλαβαίνουν πιο εύκολα την ιστορία αλλά ακόμα ωφελούνται και από την γενικότερη συμμετοχή τους στην ίδια την διαδικασία.

- Πιο συγκεκριμένα, αναπτύσσουν στενούς δεσμούς με τους συνομηλίκους τους και αποκτούν ενσυναίσθηση. Μαθαίνουν να μπαίνουν στην θέση του άλλου, να συνεργάζονται και ενισχύεται το αίσθημα το ότι ανήκουν στην ίδια ομάδα. Όλα τα παιδιά ανάλογα με τις δυνατότητές τους συμβάλλουν στην ολοκλήρωση της αφήγησης και έτσι μπορούν όλοι να κατανοήσουν την ιστορία σε κάποιο βαθμό.
- Ομοίως, τα παιδιά ανάλογα με τις κλίσεις τους μπορούν μέσα από την διαδραστική αφήγηση να εκφραστούν πιο αυθόρμητα χρησιμοποιώντας μη λεκτική επικοινωνία όπως κινήσεις του σώματος, εκφράσεις του προσώπου και ως εκ τούτου να κατανοήσουν την ιστορία με έναν εφικτό τρόπο.
- Κατά τη διάρκεια της διαδραστικής αφήγησης τα παιδιά έδειξαν μεγαλύτερο ενθουσιασμό και λιγότερα προβλήματα συμπεριφοράς και διάσπασης προσοχής καθώς φάνηκε να απολαμβάνουν την όλη διαδικασία.

Επιπτώσεις της διαδραστικής αφήγησης στην εφαρμογή του αναλυτικού προγράμματος σπουδών για το νηπιαγωγείο.

- Και στις δύο περιπτώσεις αφήγησης η συμβολή του εκπαιδευτικού φαίνεται να είναι σημαντική για την κατανόηση της ιστορίας .
- Ο εκπαιδευτικός οφείλει να παρουσιάζει με δραματικό τρόπο την ιστορία κάνοντας πιο ζωντανή την αφήγηση και χρησιμοποιώντας εικόνες και αντικείμενα για να είναι πιο παραστατική.
- Η μαθητοκεντρική προσέγγιση και οι σύγχρονες παιδαγωγικές προσεγγίσεις καθιστούν αναγκαία την ενεργή συμμετοχή όλων των μαθητών στη διαδικασία μάθησης.
- Το ενιαίο πλαίσιο σπουδών θα πρέπει να εφαρμόζεται με βάση καινοτόμους τρόπους μάθησης με σκοπό να καλύπτονται οι ανάγκες όλων των μαθητών.
- Μέσα από την διαδραστική αφήγηση οι δεξιότητες των παιδιών αξιοποιούνται πλήρως με επιπλέον θετική επίδραση στις γνωστικές και συναισθηματικές τους δεξιότητες.

- Επομένως, ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να υιοθετήσει καινοτόμες και διαδραστικές μεθόδους για την παρουσίαση καινούργιων εννοιών και την μετάδοση γνώσεων στα παιδιά προσχολικής ηλικίας.
- Θα πρέπει, επίσης, να εκπαιδευτεί καταλλήλως ώστε να εξοικειωθεί με τις σύγχρονες μεθόδους τις οποίες θα μπορεί να εφαρμόσει αποτελεσματικά μέσα στην τάξη προς όφελος των μαθητών.
- Είναι επιλογή του εκπαιδευτικού να χρησιμοποιεί πιο καινοτόμες και διαδραστικές μεθόδους για να μετατρέψει μια δραστηριότητα σε αξέχαστη εμπειρία για όλους τους μαθητές.

- Συμπερασματικά, λαμβάνοντας υπόψη τα πολλαπλά οφέλη που προκύπτουν από την χρήση διαδραστικών μεθόδων καθίσταται αναγκαία η ενσωμάτωση νέων και καινοτόμων μεθόδων στην εκπαίδευση και στην προσχολική αγωγή ιδιαίτερα προκειμένου να ανταποκριθούμε στις ανάγκες όλων των μαθητών.
- Η διαδραστική αφήγηση πραγματικά αποτελεί προσθήκη στις παραδοσιακές μεθόδους και αποσκοπεί στο να ενισχύσει και να μετατρέψει μια παραδοσιακή αίθουσα, η οποία μπορεί να αποθαρρύνει τους μαθητές, σε ένα δημιουργικό περιβάλλον μάθησης το οποίο ευνοεί το ελεύθερο παιχνίδι και παρέχει περισσότερες δυνατότητες για βιωματική μάθηση.

Βιβλιογραφία

- Ellis, G., & Brewster, J., (1991). *The Storytelling Handbook for Primary Teachers*. Harmondsworth: Penguin.
- Erbay, F., and Doğru, S., S., Y., (2010). 'The effectiveness of creative drama education on the teaching of social communication skills in mainstreamed students', in *Innovation and Creativity in Education*, vol. 2, no. 2, pp. 4475-4479.
- Cross-Thematic Curriculum Framework- National Curriculum Framework for Compulsory Education (Depps-aps), (2003). Athens: YPEPTH-PI,FEK 304B/13-03-2003. Retrieved at: <http://www.pi-schools.gr/programs/depps/>.
- Sa, A. S. (2013). 'Fostering preschoolers' narrative comprehension through inference making and story reenactment training', in *Dissertation Abstracts International*, vol. 74.
- Skantz Åberg, E., Lantz-Andersson, A., & Pramling, N., (2014). 'Once upon a time there was a mouse': children's technology-mediated storytelling in preschool class', in *Early Child Development & Care*, vol. 184, no. 11, pp. 1583-1598.
- Tin, H., Nonis, K., Lim S. & Honig A., (2013). 'Teachers' perceptions of the importance of stories in the lives of children in Myanmar' in *Early Child Development & Care* vol. 183, no. 10, pp. 1449-1467.
- Wright, C., Diener, M., L., Kemp, J., L., (2013). 'Storytelling Dramas as a Community Building Activity in an Early Childhood Classroom', in *Early Childhood Education Journal*, vol. 41, pp. 197–210.

Ευχαριστώ